

De twaalf eiken van Eenrum

De apostelgroep van Eenrum

Op 21 april 2011 werden op het oude kerkhofterrein bij de kerk van Eenrum twaalf jonge wintereiken geplant. Deze boomgroep vervangt evenzoveel rode beukenbomen die aan het eind van hun bijna 150-jarige bestaan dermate door zwammen waren aangetast dat ze gekapt moesten worden. Een dergelijke boomgroep werd ook wel 'de twaalf apostelen' genoemd. Het begrip verwijst naar de twaalf leerlingen van Christus die soms zelf ook 'aanwezig' is in de vorm van een dertiende boom die dan bijvoorbeeld in het midden van de groep staat. Sommige groepen zijn spontaan zo gegroeid, andere zijn bewust zo geplant. Apostelgroepen stonden en staan niet alleen bij kerken, maar ook in bossen en parktuinen. Er zijn nog diverse boomgroepen te zien in Nederland, maar ook in Noord-Duitsland en Engeland. Vaak zijn de groepen niet meer volledig: dikwijls zijn in de loop der tijd een of meer bomen aan ziekte of ouderdom bezweken. Een apostelgroep kan verschillende boomsoorten bevatten.

Heidense boom

Eik is een oud-Germaans woord dat 'boom' betekent. In de bloeitijd van de Germaanse cultuur waren grote delen van Europa nog bedekt met uitgestrekte eikenbossen. De eik was de verbindende schakel met de oppergod Wodan. Onder de eik werd rechtgesproken, er werden offers gebracht en de doden werden er begraven. De missionarissen die het christendom onder de heidenen predikten, hakten de –vaak eeuwenoude- heilige bomen om en verbrandden ze of gebruikten het hout voor kerkbouw.

Major Oak in Sherwood, Verenigd Koninkrijk

De Mariaboom

De kerk koos later voor een andere strategie en nam de eik op in haar eigen geloofsbeleving. De boom werd verbonden aan Maria, de moeder van Christus. Veel aan haar gewijde kerken en kapelletjes verzezen bij een eikenboom. De eik werd daarmee de 'Mariaboom'. Nu is de eik dus ook een apostel geworden, op het oude kerkhof bij de kerk van Eenrum. De apostelen waren de eerste zendelingen van het christelijk geloof. Ironisch genoeg symboliseren deze eiken nu dus de missionarissen die deze bomen vroeger omhakten. Is dit een overwinning voor de kerk, die het oude heidense symbool zo heeft ingekapseld dat het nu van haarzelf is geworden? Misschien, maar mogelijk zegt het meer over de kracht van de machtige eik.

